

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Освітня програма	31094 Екологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	101 Екологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	31094
Назва ОП	Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Хоменко Олена Михайлівна, Тесьолкіна Тетяна Сергіївна, Карабин Василь Васильович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	12.04.2021 р. – 14.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://pgf.udpu.edu.ua/osvitno-profesijna-programa-ekologiya-os-bakalavr
Програма візиту експертної групи	https://pgf.udpu.edu.ua/osvitno-profesijna-programa-ekologiya-os-bakalavr

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма «Екологія» першого рівня вищої освіти (далі ОП), яка реалізовується в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, має достатній рівень матеріально-технічних ресурсів, виконує місію і стратегію Університету. Зміст ОП сформовано у тісній співпраці з регіональними роботодавцями та з використанням досвіду вітчизняних ЗВО. Здобувачі вищої освіти залучаються до дослідницької роботи в межах держбюджетних тем кафедри хімії, екології та методики їх навчання, науково-дослідної лабораторії «Екологія і освіта», п'яти проблемних груп і двох наукових гуртків. Позитивною практикою є створення в УДПУ імені Павла Тичини Центру професійного розвитку викладача, що сприяє неперервному підвищенню кваліфікації викладачів університету та організація і проведення в ЗВО студентського фестивалю соціальних відеороликів «Академічна доброчесність: цінність та принципи» з метою популяризації політики академічної доброчесності. Водночас, зміст ОПП «Екологія» (у редакціях 2018 р. та 2020 р.) у частині загальних та спеціальних компетентностей лише частково відповідає відповідно Стандарту вищої освіти. ОПП в редакції 2018 року містить низку технічних помилок у таблиці 5. Необгрунтовано можливість досягнення ПРН 2 освітнім компонентом «Українська мова за професійним спрямуванням». В ОПП не витримано балансу між програмними результатами навчання та компетентностями, які вони формують. Виявлені у ОП помилки та невідповідності у сукупності є суттєвими і знижують можливість здобувачів вищої освіти на високому рівні досягти визначеної Стандартом інтегральної компетентності. Водночас, констатуємо, що освітній процес відбувається здебільшого на належному рівні, здобувачі за ОП мають досвід участі у Міждисциплінарній Європейській студії «Кращі Європейські практики з безпеки водних ресурсів задля досягнення цілей сталого розвитку» у рамках Програми Еразмус+ Жана Моне. У сукупності аналіз сильних сторін, позитивних практик та недоліків освітнього процесу за ОП "Екологія" в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини створюють підстави для її умовної акредитації.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Зміст ОП сформовано у тісній співпраці з регіональними роботодавцями та з використанням досвіду вітчизняних ЗВО. Наявна практика участі здобувачів ОПП «Екологія» у Міждисциплінарній Європейській студії «Кращі Європейські практики з безпеки водних ресурсів задля досягнення цілей сталого розвитку» у рамках Програми Еразмус+ Жана Моне. Здобувачі вищої освіти залучаються до дослідницької роботи в межах держбюджетних тем кафедри хімії, екології та методики їх навчання, науково-дослідної лабораторії «Екологія і освіта» (керівник професор Совгіра С.В.), п'яти проблемних груп і двох наукових гуртків. Широка база навчальних і виробничих практик на програмі згідно офіційних угод не лише в межах регіону, але й України. НПП випускової кафедри тісно співпрацюють з провідними закладами вищої освіти України, що ведуть підготовку за ОП зі спеціальності 101 «Екологія» та роботодавцями. Наявна практика підвищення кваліфікації працівників, що задіяні до реалізації ОПП, в закордонних ЗВО та наявність сертифікатів B2 з іноземної мови. Кафедри хімії, екології та методики їх навчання посідає високі місця в загальному рейтинговому оцінюванні ЗВО. Сайту ЗВО та кафедри є інформативним, що забезпечує прозорість та публічність освітнього процесу. Позитивною практикою є створення в УДПУ імені Павла Тичини Центру професійного розвитку викладача, що сприяє неперервному підвищенню кваліфікації викладачів університету та організація і проведення в ЗВО студентського фестивалю соціальних відеороликів «Академічна доброчесність: цінність та принципи» з метою популяризації політики академічної доброчесності.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Недостатня кількість освітніх компонентів ОПП «Екологія» щодо реалізації фокусу програми на забезпечення здатності аналізувати вплив підприємств різних галузей на довкілля та приймати технологічні рішення. Зміст ОПП «Екологія» (обох редакцій) у частині загальних та спеціальних компетентностей лише частково відповідає відповідно Стандарту вищої освіти. ОПП в редакції 2018 року містить низку технічних помилок у таблиці 5. Необгрунтовано можливість досягнення ПРН 2 освітнім компонентом «Українська мова за професійним спрямуванням». В ОПП не витримано балансу між програмними результатами навчання та компетентностями, які вони формують. Експертною групою рекомендовано переглянути наведені 49 програмних результати в ОПП (в Стандарті ВО - 25 ПРН) з метою забезпечення їх досягнення здобувачами освітньої програми. Існують прогалини у матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми. Мають місце невідповідності між ОПП та РП навчальних дисциплін у частині проектування компетентностей та програмних результатів навчання. Норми Положення про порядок вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти суттєво ускладнюють реалізацію індивідуальної траєкторії студентів. Рекомендуємо переглянути політику ЗВО щодо практичної реалізації прав здобувачів на індивідуальну освітню траєкторію та практику вибору дисциплін здобувачами вищої освіти I курсу, I семестру. Академічна та професійна кваліфікація ряду викладачів, включаючи Гаранта ОПП Мельника О.В., задіяних до реалізації ОПП, підтверджена частково. Експертною групою рекомендовано ЗВО розробити документ, який регламентує вимоги до Гаранта ОП. Активізувати публікаційну активність викладачів щодо написання наукових статей у фахових виданнях, що відповідають профілю освітніх компонентів. До викладання обов'язкових освітніх компонентів циклу професійної підготовки залучений викладач – стажист. Рекомендуємо Гаранту ОПП «Екологія» в новій редакції ОП привести у відповідність до Стандарту атестацію здобувачів вищої освіти у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи з можливим, за бажанням ЗВО, введенням додаткової форми атестації здобувачів вищої освіти у вигляді кваліфікаційного іспиту з фаху.

Рекомендовано оновити ЗВО «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці» (2014 р.) та «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення здобувачів вищої освіти» (2016 р.), оскільки базуються на ряді нормативних документах МОНУ, що втратили чинність. Рекомендовано впровадити на ОПП практику перезарахування результатів неформальної освіти, оскільки здобувачі програми є активними учасниками тренінгів, що підтверджуються наявними сертифікатами. Рекомендовано з метою популяризації академічної доброчесності розглянути можливість введення в навчальний план підготовки здобувачів ОПП «Екологія» окремих освітніх компонент вільного вибору студентів, присвячених академічній доброчесності та навичкам академічного письма.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітня програма (ОП) “Екологія” відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти (ЗВО), які сформульовані у документі “Стратегія розвитку Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини на 2021-2025 рр.” (<https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty>). Відповідно до Статуту ЗВО основною метою освітньої діяльності Університету є підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці фахівців. Основними цілями навчання за ОП є підготовка фахівців зі знаннями природничих наук, концепцій та принципів сучасної екології, збалансованого природокористування, здатних розв’язувати складні спеціальні завдання у сфері охорони довкілля. Фокус ОП (https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=3301) полягає у підготовці фахівців здатних оцінювати стан навколишнього середовища, аналізувати вплив підприємств різних галузей на довкілля та приймати технологічні рішення, що зумовлюють зниження екологічного тиску на довкілля. Слід зазначити, що здатність приймати технологічні рішення дещо виходить за межі спеціальності 101 “Екологія” і більше притаманна спеціальності 183 “Технології захисту навколишнього середовища”. Структура та зміст ОП теж не дають змоги підготувати фахівців здатних приймати технологічні рішення. У розвитку такої компетентності не виявили зацікавленості й роботодавці. Через це ЕГ рекомендує переглянути фокус ОП. Унікальність ОП ЗВО обґрунтовує урахуванням специфіки екологічної ситуації центрального регіону та засобів захисту довкілля в галузі промислового та сільськогосподарського виробництва. Виходячи з того, що у межах лише Черкаської області України п’ять ЗВО готують бакалаврів за спеціальністю 101 “Екологія”, зазначена ЗВО унікальність є слабо обґрунтованою.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

До формування цілей та програмних результатів навчання ОП долучалися здобувачі вищої освіти, НПП випускної кафедри, роботодавці, академічна спільнота випускових кафедр екологічного спрямування. Політика ЗВО щодо врахування позицій здобувачів вищої освіти відображена у Положенні про участь студентів у забезпеченні якості вищої освіти. Дієвість такої політики підтверджена за результатами інтерв’ювання відповідних фокус-груп. Основною формою врахування думки студентів при перегляді ОП є регулярні опитування студентів. Узагальнені результати анкетування розміщені на сайті (<https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/opytuvannia-steikkholderiv>) та обговорені на засіданнях ректорату Університету (протокол № 8 від 9.04.2019 р., протокол № 7 від 10.03.2020 р.), засіданнях вченої ради природничо-географічного факультету (протокол № 10 від 27.05.2019 р., протокол № 4 від 30.11.2020 р.), засіданнях кафедри хімії, екології та методики їх навчання (протокол № 10 від 22.04.2019 р., протокол № 10 від 28.05.2020 р.). До формування та перегляду ОП залучені провідні фахівці Вінницького національного технічного університету, Чорноморського національного університету імені Петра Могили, Луцького національного технічного університету, Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, а також НПП випускної кафедри що підтверджено інтерв’юванням таких стекхолдерів. Роботодавці (Дослідна станція тютюництва національного наукового центру «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України», Державне підприємство «Уманське лісове господарство», Національний природний парк «Кармелюкове Поділля» Васалатій Артур Валентинович, Іллінецький міжшкільний навчально-виробничий комбінат) підтвердили залученість до перегляду ОП та високий рівень випускників ЗВО на зустрічі. Представники Дослідної станції тютюництва національного наукового центру «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України» та Державного підприємства «Уманське лісове господарство» зацікавлені у працевлаштуванні випускників

за ОП “Екологія” Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини у ввірених їм підрозділах. Загалом, встановлено тісну залученість різних груп стейкголдерів до формування і перегляду ОП “Екологія”.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та програмні результати навчання загалом відповідають сучасному рівню спеціальності 101 “Екологія”. Врахування тенденцій розвитку спеціальності свідчить участь НПП випускової кафедри у конференціях, симпозиумах, форумах різного рівня, їх тісні контакти з академічною спільнотою та роботодавцями, що було підтверджено інтерв'юванням відповідних фокус-груп та аналізом репозитарію, академічних профілів НПП тощо. Галузевий контекст відображено в програмних результатах навчання за обов'язковими компонентами ОП. Регіональний контекст враховано підготовкою фахівців з екології з урахуванням потреб лісової і деревообробної, управління національних природних парків і заповідної справи, а також малих підприємств центральної частини України, зокрема Черкаської області, що підтвердили роботодавці. У ОП регіональний контекст відображають такі освітні компоненти обов'язкового блоку як “Екологія рослин і тварин” (5 кр.), “Заповідна справа” (6 кр.), “Агроекологія” (4 кр.), “Загальне землезнавство” (4 кр.), окремі змістовні модулі та заняття дисциплін “Ландшафтна екологія”, “Техноекологія” та низка дисциплін вільного вибору студента: “Екологічне лісознавство” (5 кр.), “Охорона і раціональне використання земельних ресурсів” (5 кр.). Враховано досвід кращих ОП вітчизняних ЗВО: Вінницький національний технічний університет, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Луцький національний технічний університет, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Водночас, ЕГ не знайшла доказів врахування досвіду аналогічних іноземних ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітньо-професійна програма першого рівня освіти за спеціальність “Екологія” затверджена Вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини у редакції 2018 р. та у редакції 2020 р. у частині загальних та спеціальних компетентностей лише частково відповідає Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 10-Природничі науки, спеціальності 101-Екологія, який затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 № 1076. (див. підкритерій 2.2.). Окрім цього, в ОПП редакції 2018 р. та редакції 2020 р. зазначено, що ПРН 2. Володіння навичками організації ефективної комунікації в процесі управління/професійної діяльності, демонструвати вміння взаємодіяти з суб'єктами освітнього процесу/зацікавленими особами та впливати на їх поведінку для створення сприятливого соціально-психологічного комунікативного середовища забезпечується освітнім компонентом “Українська мова за професійним спрямуванням”, а не дисципліною психологічного спрямування. В ОПП редакції 2018 р. у матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідним компонентам освітньої програми починаючи з ПРН 13 і до низу таблиці допущено технічні помилки, які суттєво утруднюють її аналіз. Наприклад ПРН 13. Уміння розв'язувати географічні задачі, пов'язані із формами і розмірами Землі, її рухами у просторі та процесами у всіх геосферах очевидно забезпечується навчальною дисципліною ФП1.2.06 “Загальне землезнавство”, а не дисципліною ФП1.2.04 “Біологія”, як позначено у матриці. Слід зазначити, що Освітньо-професійна програма першого рівня освіти за спеціальність “Екологія” затверджена Вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини 30.10.2020 р. не містить згаданих вище технічних помилок, проте містить інші невідповідності зазначені у підкритерії 2.2. Отже, ОП (обох редакцій) дає змогу досягти не всіх визначених Стандартом результатів навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: Зміст ОП сформовано у тісній співпраці з регіональними роботодавцями та з використанням досвіду вітчизняних ЗВО. Позитивні практики: тісна залученість роботодавців та академічної спільноти до перегляду освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони та недоліки: 1. Окремі елементи сформульованого ЗВО фокусу освітньої програми (здатність майбутніх фахівців приймати технологічні рішення) не цілком відповідає потребам роботодавців, не у повній мірі забезпечений змістом ОП та дещо виходить з області спеціальності 101 “Екологія” і більше притаманна спеціальності

183 “Технології захисту навколишнього середовища”. 2. Сформульована ЗВО унікальність ОП є надто загальною і не відображає реальної унікальності ОП. 3. Досвід подібних ОП у провідних закордонних університетах не враховано. 4. ОП (обох редакцій) дає змогу досягти не всіх визначених Стандартом результатів навчання. Рекомендації: 1. Переглянути формулювання фокусу освітньої програми з врахуванням думки роботодавців, наповнення ОП. 2. Переглянути формулювання унікальності ОП. 3. Вивчити досвід аналогічних ОП провідних закордонних університетів та розглянути можливість його впровадження в ОП. 4. Привести ОП у відповідність до Стандарту у частині формулювання і забезпечення відповідними освітніми компонентами результатів навчання.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма (ОП) “Екологія” відповідає місії та стратегії Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Основною метою освітньої діяльності ЗВО є підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці фахівців. Основними цілями навчання за ОП є підготовка фахівців зі знаннями природничих наук, концепцій та принципів сучасної екології, збалансованого природокористування, здатних розв’язувати складні спеціальні завдання у сфері охорони довкілля. Фокус ОП полягає у підготовці фахівців здатних оцінювати стан навколишнього середовища, аналізувати вплив підприємств різних галузей на довкілля та приймати технологічні рішення, що зумовлюють зниження екологічного тиску на довкілля, що дещо виходить за межі спеціальності 101 “Екологія” і більше притаманна спеціальності 183 “Технології захисту навколишнього середовища”. Через це ЕГ рекомендує переглянути фокус ОП. Унікальність ОП ЗВО обґрунтовує урахуванням специфіки екологічної ситуації центрального регіону та засобів захисту довкілля в галузі промислового та сільськогосподарського виробництва, що не є переконливим. До формування цілей та програмних результатів навчання ОП долучались здобувачі вищої освіти, НПП випускної кафедри, роботодавці, академічна спільнота випускних кафедр екологічного спрямування. Цілі та програмні результати навчання загалом відповідають сучасному рівню спеціальності 101 “Екологія”. Галузевий контекст відображено в програмних результатах навчання за обов’язковими компонентами ОП. Регіональний контекст враховано підготовкою фахівців з екології з урахуванням потреб лісової і деревообробної, управління національних природних парків і заповідної справи, а також малих підприємств центральної частини України, зокрема Черкаської області. При формуванні освітньої програми враховано досвід вітчизняних ЗВО. Водночас, досвід аналогічних ОП зарубіжних ЗВО наразі не враховано. Освітньо-професійна програма першого рівня освіти за спеціальність “Екологія” затверджена Вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини 2018 р. та 2020 р. не цілком відповідає Стандарту вищої освіти України. Водночас, баланс сильних сторін і позитивних практик та недоліків у контексті проектування та цілей освітньої програми дають підстави на встановлення оцінки “В” за критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми редакції 2018 року та освітньої програми редакції 2020 року складають по 240 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня галузі знань 10 “Природничі науки” спеціальності 101 “Екологія” (наказ МОН України № 1076 від 04.10.2018 р.). Обсяг кредитів ЄКТС у навчальних планах 2018 року та 2020 року також складає по 240 кредитів, що відповідає навчальному навантаженню для відповідного рівня вищої освіти. В ОПП обох редакцій (2018 р., 2020 р.) обсяг обов’язкових дисциплін складає 180 кредитів ЄКТС, а вибіркових дисциплін – 60 кредитів ЄКТС, що відповідно складає 75 % та 25 % від загального обсягу ОП. Водночас слід зазначити, що табл. 2 ОПП 2018р. містить технічні помилки та не відповідає табл. 2.1. і навчальному плану. Розподіл обов’язкових та вибіркових компонентів відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» (п. 15 частини першої статті 62), де встановлено обсяг вибіркових дисциплін не менше 25 % кредитів ЄКТС від загального обсягу ОП. ОПП обох редакцій, також відповідають вимогам Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня спеціальності 101 «Екологія» в частині забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю. В ОПП обох редакцій враховано вимогу Стандарту, за яким мінімум 50 % обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю. В ОПП обох редакцій (2018 р., 2020 р.) зазначено, що “атестація випускників освітньої програми здійснюється у формі захисту випускної кваліфікаційної роботи або кваліфікаційного іспиту з фаху”, що суперечить вимогам Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня галузі знань 10 “Природничі науки” спеціальності 101 “Екологія” (наказ МОН України № 1076 від 04.10.2018 р.). . Втім, ЕГ встановлено, що такий запис має ознаки технічної помилки (детальніше у підкритерії 5.2).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОПП “Екологія” (обох редакцій) у частині загальних та спеціальних компетентностей лише частково відповідає відповідним Стандарту. Зокрема, передбачені Стандартом загальні компетентності К03, К06, К07, К.12 та фахова компетентність К.25 не знайшли свого відображення у ОПП обох редакцій. Загальні компетентності К.08, К.13 та спеціальні компетентності К14, К.15 лише частково відображено в ОПП 2020 р. Така невідповідність Стандарту очевидно зумовлена тим, що при підготовці ОПП 2018 року Стандарт ще не був затверджений, а при складанні ОПП 2020 р. компетентності з попередньої ОПП не були приведені до вимог Стандарту. ОПП в редакції 2018 року містить низку технічних помилок у таблиці 5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідним компонентам освітньої програми (див. підкритерій 1.4). ОПП обох редакцій містить структурно-логічно схему. В ОПП 2020 р. у першому семестрі є дисципліна вільного вибору. Пропозиція вибору дисципліни студентами у першому семестрі на думку ЕГ є передчасною, оскільки студенти можуть бути недостатньо підготовлені для такого вибору. В ОПП обох редакцій зазначено, що ПРН 2. Володіння навичками організації ефективної комунікації в процесі управління/професійної діяльності, демонструвати вміння взаємодіяти з суб'єктами освітнього процесу/зацікавленими особами та впливати на їх поведінку для створення сприятливого соціально-психологічного комунікативного середовища забезпечується освітнім компонентом “Українська мова за професійним спрямуванням”, а не дисципліною психологічного спрямування. В ОПП обох редакцій мають місце 32 загальні компетентності, 47 фахових компетентностей (разом 79) і 49 програмних результатів навчання. Тобто існує значна диспропорція у кількості компетентностей та програмних результатів навчання. Помилковими в ОПП обох редакцій є належність компетентностей ФК 2, ФК 3, ФК 4, ФК 5, ФК 6, ФК 7 до групи фахових. Існують прогалини у матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми. Так в ОПП 2020 р. навчальні компоненти НПП2.1.05 “Прилади і методи контролю екологічних параметрів”, НПП2.1.06 “Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище”, НПП2.1.07 “Природоохоронне законодавство та екологічне право”, НПП2.1.09 “Екологічна безпека” виходячи з розділу 5 не забезпечують жодну компетентність. В ОПП 2018 р. навчальна дисципліна НПП2.1.16 “Прилади і методи контролю екологічних параметрів”, має забезпечити 2 компетентності (ФК 41, ФК 42) та 1 програмний результат навчання (ПРН 41). Водночас у робочій програмі навчальної дисципліни (РП) НПП2.1.16 “Прилади і методи контролю екологічних параметрів” вказано 6 компетентностей та 3 програмні результати навчання причому позначення цих компетентностей не відповідає позначенням у ОПП. Такі невідповідності між ОПП та РП навчальних дисциплін є масовими.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми здебільшого відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. У процесі аналізу освітньої програми, робочих програм навчальних дисциплін та спілкування з науково-педагогічними працівниками встановлено, що освітні компоненти відповідають спеціальності 101 “Екологія” і першому (бакалаврському) рівню вищої освіти: переважно усі представлені освітні компоненти стосуються галузі екології, охорони довкілля, розкривають різні аспекти екологічних досліджень, а також предметну галузь техногенного навантаження на навколишнє середовище. Вибіркові компоненти розширюють можливості для здобувачів із вдосконалення їх компетентностей і не суперечать спеціальності. Наявність таких компонентів як “Історія та культура України”, “Українська мова за професійним спрямуванням”, “Іноземна мова”, “Філософія” та інші дають змогу сформувати у здобувачів визначені Стандартом вищої освіти загальні компетентності та сприяють розвитку «soft skills», тому є обґрунтованими. Водночас, відсутність забезпечення такої обов'язкової (визначеної Стандартом) компетентності, як К.25 “Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем” та низки загальних компетентностей знижує можливості здобувачів вищої освіти на високому рівні досягти визначеної Стандартом інтегральної компетентності.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ЗВО має процедуру формування вільної освітньої траєкторії здобувачів, що відображено у “Положенні про організацію освітнього процесу” та “Положенні про порядок вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти” (<https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty>). Відповідно до ОПП та навчальних планів дисципліни вільного вибору студента складають 25 % загального обсягу освітньої програми, що відповідає вимогам пункту 15 частини першої статті 62 Закону України «Про вищу освіту». Відповідно до “Положення про порядок вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти” вибір здобувачем дисципліни із пакету дисциплін за ОП на якій навчається здобувач мінімальна кількість студентів групи становить 15 осіб, а у випадку вибору спеціалізованого пакету навчальних дисциплін – мінімальна кількість студентів групи становить 10 осіб. Виходячи з контингенту студентів на ОП (1-й курс 16, 2-й курс -20, 3-й курс 17) вибір дисципліни чи пакету дисциплін є ускладнений. У результаті, відповідно до наданих ЕГ індивідуальних навчальних планів здобувачів, студенти у

межах академічної групи односпайно обирали навчальні дисципліни. Також, попри задекларовану ЗВО можливість, студенти ОП “Екологія” жодного разу не обирали навчальної дисципліни з інших освітніх програм.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Загальні питання організації, проходження і підведення підсумків усіх видів практики в ЗВО регламентовані «Положенням про організацію практик» та «Організації освітнього процесу» (<https://udpu.edu.ua/pro-university/dokumenty>). Практична складова освітньої програми “Екологія” реалізується в межах аудиторної роботи: згідно з навчальним планом (<https://udpu.edu.ua/navchannia/osvitni-prohramy/31094>) усі профільні навчальні дисципліни мають практичні заняття. Обов'язковим компонентом освітньої програми (відповідно до НП 2018 р. з терміном навчання 3 роки 10 місяців) є три навчальні: хіміко-екологічна (3 кр.), загально-екологічна 2 семестр (6 кр.), соціально-екологічна (3 кр.) та дві виробничі практики: зі спеціальності (6 кр.) та з спеціальності (6 кр.). Відповідно до НП 2020 р. дві виробничі практики об'єднано в одну виробничу практику зі спеціальності (12 кр.). У випадку скороченого терміну навчання (2 роки 10 місяців) передбачено дві навчальні практики: загально-екологічна (3 кр.) та соціально-екологічна (3 кр.) і одна виробнича практика зі спеціальності (12 кр.). Зміст, наступність та взаємозв'язок усіх видів практики визначено в програмах практик (https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=2678) та угодах з роботодавцями про проходження практик (https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=2624). Інтерв'ювання роботодавців підтверджено їх залученість до проходження практики здобувачами вищої освіти. За результатами опитування здобувачів вищої освіти рівень здобуття практичних професійних вмінь оцінено на 4,2 бали (з 5,0), що свідчить про задоволеність студентів рівнем набутих ними практичних професійних умінь.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) шляхом набуття низки програмних результатів навчання: ПРН 1 “Володіння нормами сучасної літературної мови та дотримуватися вимог культури усного й писемного мовлення; здійснювати, підтримувати та змінювати міжособистісну комунікацію з фахової проблематики; доказово і чітко вербально висловлювати думки відповідно до змісту, умов комунікації та адресата, прагнучи при цьому передати своє бачення питання.”, ПРН 2 “Володіння навичками організації ефективної комунікації в процесі управління/професійної діяльності, демонструвати вміння взаємодіяти з суб'єктами освітнього процесу/зацікавленими особами та впливати на їх поведінку для створення сприятливого соціальнопсихологічного комунікативного середовища”, ПРН 3 “Володіння іноземною мовою на рівні, необхідному для роботи з науково-методичною літературою”, ПРН 4 “Знання найважливіших фактів історії та культури українського народу”, ПРН 5 “Здатність виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі”, ПРН 6 “Здатність демонструвати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук”, ПРН 7 “Володіння різноманітними прийомами показу окремих елементів вправ із акробатики, легкоатлетичних вправ та ігрових видів спорту” та інших. Формування “soft skills” відбувається за рахунок окремих освітніх компонентів гуманітарної підготовки “Історія та культура України”, “Українська мова за професійним спрямуванням”, “Іноземна мова”, “Філософія”, написання кваліфікаційної роботи, участю участь студентів у громадських заходах, акціях, конкурсах і виставках аматорських робіт, проведенням практичним психологом тренінгів, консультацій програм з розвитку soft skills. Також цьому сприяють проведення практик в польових умовах та залучення студентів до наукової діяльності кафедри.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт на час акредитації відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг самостійної та аудиторної роботи студентів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу та Положенням про самостійну роботу ЗВО, обсяг одного кредиту ЄКТС для освітніх програм становить 30 годин, максимальна кількість аудиторних годин на 1 кредит 16 годин, решту часу відводиться на самостійну роботу. Загальне навантаження за навчальним планом складає 7200 годин за терміну навчання 3 роки 10 місяців і 5400 годин за терміну навчання 2 роки 10 місяців. З них 3423 (47,5 %) та 2606 (48,3%) годин відповідно припадає на аудиторну роботу. На самостійну роботу припадає відповідно 51,7-52,5 % часу. Інтерв'ювання фокус груп встановлено, що здобувачам вищої освіти виділяється достатньо часу на самостійну роботу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Наразі за ОП, що акредитується, дуальна форма освіти не застосовується.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Висока залученість працедавців до проведення виробничих практик.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони, недоліки: 1. Зміст ОПП “Екологія” (обох редакцій) у частині загальних та спеціальних компетентностей лише частково відповідає відповідно Стандарту вищої освіти. 2. ОПП в редакції 2018 року містить низку технічних помилок у таблиці 5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідним компонентам освітньої програми. 3. Необгрунтовано можливість досягнення ПРН 2. (Володіння навичками організації ефективної комунікації в процесі управління/професійної діяльності, демонструвати вміння взаємодіяти з суб'єктами освітнього процесу/зацікавленими особами та впливати на їх поведінку для створення сприятливого соціально-психологічного комунікативного середовища) освітнім компонентом “Українська мова за професійним спрямуванням”. 4. Існує значна диспропорція у кількості компетентностей та програмних результатів навчання. 5. Помилковими в ОПП обох редакцій є належність компетентностей ФК 2, ФК 3, ФК 4, ФК 5, ФК 6, ФК 7 до групи фахових. 6. Існують прогалини у матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми. 7. Мають місце невідповідності між ОПП та РП навчальних дисциплін у частині проектування компетентностей та програмних результатів навчання. 8. Відповідно до “Положення про порядок вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти” вибір здобувачем дисципліни із пакету дисциплін за ОП на якій навчається здобувач мінімальна кількість студентів групи становить 15 осіб, а у випадку вибору спеціалізованого пакету навчальних дисциплін – мінімальна кількість студентів групи становить 10 осіб, що суттєво ускладнює реалізацію індивідуальної траєкторії студентів. Рекомендації: 1. Привести зміст ОПП “Екологія” до Стандарту вищої освіти. 2. Розробити дієві механізми формування індивідуальної траєкторії здобувачів вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Обсяг освітньої програми редакції 2018 року та освітньої програми редакції 2020 року відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня галузі знань 10 “Природничі науки” спеціальності 101 “Екологія”. Проте, зміст ОПП “Екологія” (обох редакцій) у частині загальних та спеціальних компетентностей лише частково відповідає відповідно Стандарту вищої освіти. Зокрема, передбачені Стандартом загальні компетентності К03, К06, К07, К12 та фахова компетентність К25 не знайшли свого відображення у ОПП обох редакцій. Загальні компетентності К08, К13 та спеціальні компетентності К14, К15 лише частково відображено в ОПП 2020 р. ОПП в редакції 2018 року містить низку технічних помилок у таблиці 5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідним компонентам освітньої програми. В ОПП обох редакцій зазначено, що ПРН 2. Володіння навичками організації ефективної комунікації в процесі управління/професійної діяльності, демонструвати вміння взаємодіяти з суб'єктами освітнього процесу/зацікавленими особами та впливати на їх поведінку для створення сприятливого соціально-психологічного комунікативного середовища забезпечується освітнім компонентом “Українська мова за професійним спрямуванням”, а не дисципліною психологічного спрямування. В ОПП обох редакцій мають місце 32 загальні компетентності, 47 фахових компетентностей (разом 79) і 49 програмних результатів навчання. Тобто існує значна диспропорція у кількості компетентностей та програмних результатів навчання. Між ОПП та РП навчальних дисциплін є низка невідповідностей у частині проектування компетентностей та програмних результатів навчання. Вважаємо, що зазначені вище помилки та невідповідності є суттєвими і знижують можливості здобувачів вищої освіти на високому рівні досягти визначеної Стандартом інтегральної компетентності.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за освітньо-професійною програмою «Екологія», що реалізується на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО. Правила щорічно оновлюються та вчасно оприлюднюються на веб-сайті <https://udpu.edu.ua/vstup/pravylya-priyomu>.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Експертною групою з'ясовано, що згідно Правил прийому в 2020 році (<https://udpu.edu.ua/vstup/pravylya-priyomu>) вступ на перший курс для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти на ОПП «Екологія» здійснювався за результатами ЗНО з трьох предметів із однаковими ваговими коефіцієнтами, що становлять 0,3 (українська мова та література, біологія, хімія або географія або математика). Згідно Додатку 5 до Правил прийому конкурсними предметами на не бюджетні пропозиції для вступу на ОПП «Екологія» обрано українську мову та літературу (вага 0,3), історію України (вага 0,2), біологію (вага 0,4) або географію (вага 0,4). Конкурсний бал враховує також середній бал документа про повну загальну середню освіту (вага 0,08) та бали за успішне закінчення у рік вступу підготовчих курсів ЗВО (вага 0,02). На ОПП «Екологія» передбачено вступ на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» зі скороченим (нормативним) терміном навчання 2 роки 10 місяців. В Правилах прийому зазначено, що конкурсний бал для такої категорії вступників визначається за сумою балів сертифікату ЗНО з української мови і літератури (не менше 100 балів) та фахового іспиту з основ екології (не менше 100 балів із 200). Згідно з документом Програма вступного випробування «Основи екології» зі спеціальності 101 «Екологія», який розміщено на офіційному сайті ЗВО <https://bit.ly/3edWAG7> та природничо-географічному факультеті він містить основні теми теоретичних і практичних аспектів загальної екології та основ раціонального природокористування, що дає змогу перевірити загальнотеоретичну та практичну підготовку вступників на базі ОКР «молодший спеціаліст». На основі отриманої інформації можна зробити висновок про те, що правила прийому на навчання за ОПП «Екологія» в цілому враховують особливості самої освітньої програми та відповідають вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 Екологія та рівнем вищої освіти.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, в тому числі у разі переведення здобувачів вищої освіти до УДПУ імені Павла Тичини, а також за результатами академічної мобільності, регулюється наступними документами, що знаходяться у вільному доступі для здобувачів вищої освіти на веб-сайті ЗВО в розділі «Навчально – методична документація» (<https://udpu.edu.ua/navchannia/orhanizatsiia-osvitnoho-protsesu#navchalno-metodychna-dokumentatsiia>): «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти» (2016 р.), «Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення здобувачів вищої освіти» (2016 р.), «Положенням про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці» (2014 р.). Отже, в ЗВО діють чіткі та зрозумілі, такі, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабонській конвенції), доступні для всіх учасників освітнього процесу правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Проте експертна група встановила, що зазначені вище Положення ЗВО потребують оновлення, оскільки наказом МОНУ №54 від 18.01.2018 року затверджено «Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, а також надання їм академічної відпустки». Під час он лайн зустрічі зі здобувачами програми, зокрема яких було переведено на II курс з інших ЗВО та ОПП в межах УДПУ, а саме Павловим В.В., Моторним Д.І. та Діденко В.І., експертна група з'ясувала, що процедура перезарахування навчальних дисциплін та зміст академічної різниці була для них зрозумілою та в межах «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці» (2014 р.). Також здобувачі вищої освіти повідомили, що в ЗВО проводиться інформаційна робота щодо можливостей участі в міжнародній академічній мобільності, зокрема за програмою Єразмус+ <https://udpu.edu.ua/mizhnarodne-spivrobotnytstvo/aktualni-proekty#>. Експертна група зазначає позитивну практику участі здобувачів програми «Екологія» у Міждисциплінарній Європейській студії «Кращі Європейські практики з безпеки водних ресурсів задля досягнення цілей сталого розвитку» у рамках Програми Єразмус+ Жана Моне у форматі ZOOM <https://pgf.udpu.edu.ua/archives/21987> та подання заявки на навчання за програмою подвійного диплому в Поморську академію в Слупську студентом III курсу Ляховським Ярославом.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється в УДПУ «Тимчасовим порядком визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті». Правила визнання є чіткими та зрозумілими, оприлюдненими на офіційному веб - сайті ЗВО <https://bit.ly/3tu5XaZ>. Визнання результатів навчання у неформальній освіті здійснюється шляхом подання здобувачем заяви до ректора університету із залученням відповідних підтверджуючих документів та розгляді її на предметній комісії, що визначає можливість визнання, форми та строки проведення оцінювання. Експертною групою встановлено, що практика перезарахування результатів неформальної освіти на ОПП «Екологія» відсутня.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Наявні чіткі та зрозумілі правила прийому для вступу на навчання за ОПП «Екологія», які враховують особливості програми, що відображено як у вагових коефіцієнтах складових конкурсного балу вступника, так і темах Програми вступного випробування на основі ОКР «молодший спеціаліст» зі скороченим (нормативним) терміном навчання 2 роки 10 місяців. Діють чіткі і зрозумілі, такі, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабонській конвенції), доступні для всіх учасників освітнього процесу правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Наявна практика участі здобувачів у Програмі Еразмус+ Жана Моне.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендовано оновити ЗВО «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці» (2014 р.) та «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення здобувачів вищої освіти» (2016 р.), оскільки базуються на ряді нормативних документах МОНУ, що втратили чинність. Рекомендовано впровадити на ОПП практику перезарахування результатів неформальної освіти, оскільки здобувачі програми є активними учасниками тренінгів, що підтверджуються наявними сертифікатами.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Експертна група вважає, що доступ до освітньо – професійної програми та правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, враховують особливості самої освітньої програми, не містять дискримінаційних положень, щорічно оновлюються та оприлюднюються на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти. Освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає визначеному критерію. Відсутність оновлення ряду положень ЗВО та визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, дає підставу експертній групі щодо підсумкового оцінювання відповідності ОПП «Екологія» критерію 3 за рівнем «В» з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Основними формами організації навчального процесу на ОПП «Екологія» є навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка, що регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в УДПУ імені Павла Тичини» <https://bit.ly/3v2Adt>. У навчанні здобувачів вищої освіти перевага надається активним методам проведення занять (дослідницький, проблемний, рольові ігри, тренінги, ситуаційні задачі та завдання, проблемне викладання, «дерево рішень», дискусії тощо), що спонукають здобувачів вищої освіти до розумової діяльності, навичок фахового спілкування. Реалізація освітнього процесу здійснюється у контексті особистісно-, проблемно-, практико-орієнтованого навчання та студентоцентрованого підходу, участі здобувачів програми в роботі проблемних груп і наукових гуртків. На кафедрі хімії, екології та методики їх навчання діють п'ять проблемних груп і два наукових гуртки під керівництвом професора Совгіри С.В., доцентів Мельника О.В., Вітенко В.А., Душечкіною Н.Ю., викладачів Подзерей Р.В., Гончарука В.В. і викладача-стажиста Мандебури С.В. <https://bit.ly/3n29E5x>. В ЗВО активно впроваджується дистанційна форма навчання на платформі MOODLE. Розроблено ряд положень, що

регламентують освітній процес у дистанційному форматі: «Положення про центр дистанційного навчання», «Положення про сертифікацію електронних навчальних курсів, розміщених у системі дистанційного навчання» та «Положення про дистанційне навчання» <https://bit.ly/3dwy5oj>. Надані експертній групі результати опитування 25 здобувачів вищої освіти ОПП щодо задоволеності методами навчання вказують на загальну задоволеність методами проведення занять та організації освітнього процесу на програмі (80 % респондентів). Студентоцентризований підхід реалізується через можливість вільного вибору здобувачами вибіркового освітнього компонента ОПП, вибору теми курсової роботи, наукового керівника та тематики кваліфікаційної роботи, вибору участі в проблемних групах і наукових гуртках, доступу до програм академічної мобільності тощо. Проте експертною групою на основі проведеного аналізу переліку дисциплін вільного вибору здобувачами встановлена блочна система вибору вибіркового компонента (для прикладу для здобувачів I курсу, I семестр - Основи екології/Екологія водних ресурсів/Дисципліна з інших освітніх програм), що не дає можливості обрати більш ніж 1 дисципліну з блоку. Експертною групою проаналізовано робочі програми освітніх компонентів програми, що розміщені на сайті кафедри <https://bit.ly/3apRIMR> та встановлено, що форми і методи навчання сприяють досягненню заявлених в ОПП цілей та програмних результатів, відповідають вимогам студентоцентризованого підходу та принципам академічної свободи. Дотримання принципів академічної свободи для всіх учасників освітнього процесу гарантує Статут УДПУ імені Павла Тичини <https://bit.ly/3gkdky9>.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час фокус групи зі здобувачами програми «Екологія» експертною групою встановлено, що студентам в повному обсязі надається інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, освітніх компонентів ОПП, порядку та критеріїв оцінювання у межах кожної навчальної дисципліни, можливостей академічної мобільності, в тому числі і міжнародної, та процедури вибору вибіркового компонента дисциплін. Студенти повідомили, що таку інформацію вони отримують під час спілкування з викладачами програми, із силабусів навчальних дисциплін, що розміщені у вільному доступі на офіційному сайті кафедри та на платформі MOODLE https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=2578. Доступність інформації щодо вибіркового освітнього компонента дозволяє здобувачам більш свідомо здійснювати свій вибір. Експертною групою проаналізовано силабуси освітніх компонентів ОП та встановлено, що вони містять мету та політику дисципліни, її зміст, програмні результати навчання та інформацію щодо поточного і підсумкового контролю знань. Під час зустрічі із академічним персоналом було підтверджено, що інформація щодо ОПП, змісту окремих освітніх компонентів, процедур оцінювання доноситься своєчасно, чітко та доступно до здобувачів вищої освіти.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

На основі аналізу наданих ЗВО матеріалів і зустрічей з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами експертна група встановила досить ефективне поєднання навчальних і дослідницьких методів в освітньому процесі під час реалізації програми. Практичні заняття і дослідницька робота відбуваються в лабораторіях кафедр природничо-географічного факультету і передбачають напрацювання матеріалу для написання курсових і кваліфікаційних робіт здобувачів. Позитивною практикою на програмі є залучення здобувачів вищої освіти до держбюджетної теми кафедри «Систематизація потенційних та створення нових заповідних об'єктів Південно-бузького екологічного коридору за активної участі молоді» (2018-2019, номер державної реєстрації 018U003374), проблемних груп, наукових гуртків https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=2688 та участі здобувачів програми «Екологія» у міждисциплінарній європейській студії «Кращі Європейські практики з безпеки водних ресурсів задля досягнення цілей сталого розвитку» у рамках Програми Еразмус+ Жана Моне у форматі ZOOM <https://pgf.udpu.edu.ua/archives/21987>. При кафедрі з 1992 року діє науково-дослідна лабораторія «Екологія і освіта» (керівник професор Совгіра С.В.), до діяльності якої активно залучені здобувачі програми, зокрема в рамках проведення еколого-природоохоронних заходів і акцій, дослідження потенціалу ландшафтних екосистем з подальшим обґрунтуванням на створення нових заповідних територій https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=103. Кафедрою хімії, екології та методики їх навчання укладено ряд угод (Національний природний парк «Бузький Гард», Національний природний парк «Кармелюкове Поділля», Карпатський національний природний парк, Уманське комунальне підприємство «Комунальник», ПАТ «Світ меблів – Україна», Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України, Дослідна станція тютюництва НАН України, ДП «Уманське лісове господарство», Уманський лікеро-горілчаний завод) https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=2624, згідно яких здобувачі програми мають змогу не лише проходити навчальні та виробничі практики, але й долучитись до наукових досліджень під керівництвом професіоналів – практиків, що забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми. Під час зустрічі з експертною групою Голова студентської ради ЗВО Алексеєва Наталія зазначила, що університет стимулює та частково фінансово підтримує участь здобувачів у наукових конференціях.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Процедура оновлення змісту освітніх компонентів, що є обов'язковим в системі забезпечення якості вищої освіти, в УДПУ регулюється «Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти» <https://bit.ly/3tse9so>, згідно якого робочі програми освітніх компонентів повинні щорічно оновлюватися на основі наукових досягнень і сучасних практик, доповнюватися новим переліком рекомендованої літератури та проходити процедуру затвердження на засіданні кафедри і науково – методичної комісії факультету до початку нового навчального року. Проведений аналіз експертної групою робочих програм навчальних дисциплін, що розміщені на сайті кафедри https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=3718, встановив, що всі РП пройшли розгляд і затвердження на засіданні кафедри хімії, екології та методики їх навчання (протокол №1 від 27.08.2020 р.) та науково-методичної комісії природничо-географічного факультету (протокол №1 від 31.08.2020 р.). Під час фокус групи з академічним персоналом, на питання щодо оновлення змісту ОК на основі наукових досягнень і сучасних практик, професор Совгіра С.В. повідомила, що результати проведених експедицій в рамках співпраці з різними природно – заповідними територіями, застосування методик розроблення і створення нових заповідних територій, а також результати стажування за кордоном лягли в основу оновлення та вдосконалення змісту навчальної дисципліни «Заповідна справа». Доцент Вітенко В.А. зазначив про впровадження наукових розробок по визначенню стану деревних насаджень в освітній компоненті «Охорона природи». Завідувач кафедри професор Совгіра С.В. також повідомила, що зміни вносяться за результатами впровадження науково-дослідних робіт, стажування викладачів та публікації статей у фахових журналах. Під час аналізу робочих програм навчальних дисциплін ОПП «Екологія» експертною групою встановлено, що список рекомендованої літератури містить застарілі джерела. Професор Совгіра С.В., під час зустрічі з експертною групою, акцентувала увагу щодо надходження значної кількості сучасної літератури в листопаді 2020 року за дисциплінами програми.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація освітньої діяльності ЗВО регламентується «Концепцією інтернаціоналізації УДПУ імені Павла Тичини» <https://bit.ly/3ah3HfE>, «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти» <https://bit.ly/3mV6aRY> та «Положенням про академічну мобільність педагогічних і науково-педагогічних працівників» <https://bit.ly/32AX3wN>. ЗВО долучений до низки міжнародних проектів <https://udpu.edu.ua/mizhnarodne-spivrobotnytstvo/aktualni-proekty>, зокрема завдяки багаторічній співпраці з Британською Радою (Student Action: Програма розвитку лідерських компетенцій студентів, Інтернаціоналізація університету в умовах автономії вузу та соціально-політичної нестабільності в Україні, Шкільний вчитель нового покоління), програми Єразмус+, КА-2, проекту Єразмус+, КА-1, програми академічної мобільності MELVANA, проектів Mobile +, Mobile +2, Mobile +3). На сайті ЗВО є доступна інформація для всіх учасників освітнього процесу щодо грантових програм, конкурсів проектів, стипендій тощо <https://udpu.edu.ua/mizhnarodne-spivrobotnytstvo/hranty-konkursy>. Під час зустрічі з експертами здобувачі програми підтвердили, що їм в повному обсязі надається актуальна інформація щодо академічної мобільності, в тому числі і міжнародної. Експертна група відзначає, що прикладами інтернаціоналізації на ОП є участь здобувачів в он лайн навчаннях у рамках Програми Єразмус+ Жана Моне <https://pgf.udpu.edu.ua/archives/21987> та подання заявки на навчання за програмою подвійного диплому в Поморську академію в Слупську студентом III курсу Ляховським Ярославом. Під час зустрічі з адміністративним персоналом експертна група з'ясувала, що для здобувачів вищої освіти відкрито доступ до повнотекстових ресурсів порталу SpringerLink, до наукометричної бази даних Web of Scince та до вебінарів від компанії Clarivate Analytics по роботі з базою даних Web of Scince. Здобувачі ОПП «Екологія» входять до складу студентського наукового товариства ЗВО та природничо-географічного факультету та інформують здобувачів програми щодо можливостей участі в міжнародних проектах, конференціях, конкурсах на отримання грантів і стипендій. Під час фокус групи зі здобувачами студент III курсу Ляховський Ярослав повідомив, що взяв участь у конкурсі на грант на навчання від компанії Vencon <https://cutt.ly/vxbQbqQ>. Позитивною практикою є проходження міжнародного стажування викладачами кафедри хімії, екології та методики їх навчання <https://cutt.ly/ExbW5BJ>, що сприяє впровадженню отриманого досвіду в освітній процес у межах освітніх компонентів ОПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми організації освітнього процесу та методи навчання й викладання на ОП відповідають принципам академічної свободи, орієнтовані на досягнення визначених у ОПП «Екологія» цілей і сприяють формуванню загальних і фахових компетентностей. Викладачі оновлюють зміст ОК як на основі власних наукових досліджень, так із урахуванням сучасних практик та рекомендацій роботодавців. Здобувачі освітньої програми дотичні до процедури покращення якості ОП через участь в різних формах опитування, студентському самоврядуванні ЗВО та факультету. Інформація щодо освітнього процесу для здобувачів освітньої програми є чіткою, доступною і зрозумілою, надається своєчасно та в повному обсязі. Позитивною практикою на ОП є реалізація поєднання навчальної і дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти за декількома шляхами. ЗВО надає можливості для міжнародної академічної мобільності як науково-педагогічним працівникам, так і здобувачам вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

На думку експертної групи, наявність блочної системи вибору вибіркових освітніх компонентів програми (однієї з трьох запропонованих), не дає можливості здобувачам вищої освіти обрати більш ніж одну дисципліну з блоку. Експертною групою рекомендовано ЗВО створити каталог дисциплін вільного вибору з метою забезпечення формування якісної індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів вищої освіти. Також рекомендовано переглянути практику вибору дисциплін здобувачами вищої освіти програми в першому навчальному семестрі I курсу, та надавати таку можливість для вибору ОК в другому семестрі з каталогу дисциплін циклу загальної підготовки. Список рекомендованої літератури в робочих програмах навчальних дисциплін ОПП «Екологія» не містить сучасних джерел і потребує оновлення.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання на ОПП «Екологія» в цілому сприяють досягненню програмних результатів навчання, всім учасникам освітнього процесу вчасно та в повному обсязі надається інформація щодо порядку та критеріїв оцінювання освітніх компонентів ОПП. Позитивною практикою на ОПП є поєднання навчальної та дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти через залучення до держбюджетних тем, міжнародної програми Єразмус+ і науково-дослідних проєктів кафедри. Наявність блочної системи вибору ОК програми і списку рекомендованої літератури в робочих програмах ОК, що потребує оновлення, а також необґрунтований вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в першому семестрі I року навчання дає підставу експертній групі щодо підсумкового оцінювання відповідності ОПП «Екологія» критерію 4 за рівнем «В» з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Основні форми контрольних заходів регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в УДПУ імені Павла Тичини» (розділ VII) <https://bit.ly/2Qv8PWG> та «Положенням про Європейську кредитно-трансферну систему навчання в УДПУ імені Павла Тичини» (п. 5.1) <https://bit.ly/3mSQyD>, згідно з якими є поточний, модульний, підсумковий, діагностичний контроль та атестація здобувачів вищої освіти. Форми проведення підсумкового контролю визначаються кафедрою самостійно та прописуються чітко в силабусі і навчальній робочій програмі дисципліни. Аналіз експертною групою робочих програм освітніх компонентів, що викладаються на ОПП «Екологія», підтвердив, що вони містять чітко прописані критерії оцінювання результатів навчання, форми контрольних заходів та розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти (п. 11, 12 робочих програм ОК) https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=3718. Під час зустрічі зі здобувачами ОПП «Екологія» експертною групою з'ясовано, що їм своєчасно на першому занятті доноситься інформація стосовно форм контрольних заходів та критеріїв їх оцінювання. Також здобувачі програми повідомили, що можуть ознайомитися зі заздалегідь оприлюдненою інформацією про форми контрольних заходів та критерії їх оцінювання по кожній освітній компоненті програми на офіційному сайті кафедри хімії, екології та методики їх навчання в розділі Навчальна робота→101 Екологія <https://bit.ly/3stnqz3> та на платформі MOODLE. Під час зустрічі з експертною групою студенти відзначили, що форми контрольних заходів та критерії їх оцінювання є чіткими та зрозумілими. Під час фокус-групи з академічним персоналом підтвердилася інформація стосовно того, що контрольні заходи є здатними перевірити загальні та фахові компетентності, які набувають здобувачі під час вивчення освітніх компонентів програми. Різноманітність методів контролю, які використовуються на ОПП (усний, що включає виступи та обґрунтування, письмовий тестовий контроль, ситуаційні завдання, ІНДЗ та підсумковий модульний тестовий контроль тощо) дозволяє перевірити досягнення програмних результатів на освітній програмі у межах окремих навчальних дисциплін та в цілому.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Згідно Стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 Екологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (затверджений наказом МОНУ №1076 від 04.10.2018 р.) атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи з обов'язковою перевіркою на плагіат і розміщенням на сайті ЗВО (репозитарії). Експертною комісією встановлено, що в ОПП «Екологія» (2018 р. та 2020 р.) формою атестації випускників освітньої програми є захист випускної кваліфікаційної роботи або кваліфікаційного іспиту з фаху. В

Стандарті ВО зазначено, що ЗВО має право вводити додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти, проте основною формою державною атестації є захист кваліфікаційної роботи. У відомостях СО освітньої програми (с.13) також вказано, що атестація випускників ОП проводиться у формі захисту випускної кваліфікаційної роботи або кваліфікаційного іспиту з фаху. На запит експертної групи наказів щодо затвердження тематик кваліфікаційних робіт бакалаврів, заклад вищої освіти надав Наказ УДПУ імені Павла Тичини №263 д/ф від 12.10.2020 року, згідно якого для 12 здобувачів вищої освіти, що випускаються в цьому році, затверджено тематики кваліфікаційних робіт. Експертною групою відзначено, що в ЗВО розроблено та розміщено на веб – сайті природничо-географічного факультету в розділі Навчальна робота «Вимоги до написання та оформлення випускних кваліфікаційних робіт» <https://bit.ly/3uZb2bO>.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів у ЗВО регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в УДПУ імені Павла Тичини» <https://bit.ly/2QBjhM3> та «Положенням про Європейську кредитно-трансферну систему навчання в УДПУ імені Павла Тичини» <https://bit.ly/3txI8PO>, що є доступними для здобувачів ОПП та оприлюдненими на офіційному веб – сайті УДПУ та на сайті природничо – географічного факультету. У даних Положеннях регламентується процедура проведення контрольних заходів із наявними чіткими правилами та вимогами щодо забезпечення прозорості оцінювання, включаючи об'єктивність оцінювання, в тому числі при виникненні конфлікту інтересів під час проведення контрольних заходів. Під час зустрічі з академічним персоналом експертною групою з'ясовано, що з метою уникнення необ'єктивності оцінювання, як правило, використовується тестовий контроль та письмові роботи. Здобувачі програми на зустрічі з ЕГ повідомили, що форми та правила проведення контрольних заходів є для них доступними, чіткими та зрозумілими. Аналіз наданих ЕГ результатів опитування здобувачів програми показав, що із 20 опитаних 70 % респондентів вважають, що викладачі об'єктивно оцінюють під час проведення різних форм контрольних заходів. Під час зустрічі експертної групи з академічним персоналом Гарант ОПП «Екологія» Мельник О.В. пояснив, що інші 30 % здобувачів вищої освіти, очевидно, не зрозуміли щодо обов'язкового включення тем самостійної роботи студентів до переліку екзаменаційних питань. Процедура оскарження результатів контрольних заходів та правил їхнього повторного проходження регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в УДПУ імені Павла Тичини» <https://bit.ly/3eaV6d5>, з якою здобувачі ознайомлені, що підтвердилося під час проведення фокус групи. Проте випадків оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження на ОПП «Екологія» не встановлено. Експертною групою відзначено, що в ЗВО розроблено ряд документів щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, які оприлюднені на офіційному сайті університету в розділі «Нормативні документи УДПУ», зокрема «Етичний кодекс» (2019 р.) <https://bit.ly/3zajpHc> та «Положення про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій» (2020 р.) <https://bit.ly/3zajLfmK>. Випадків застосування процедур вирішення конфліктних ситуацій під час проведення контрольних заходів на ОПП «Екологія» експертною групою не встановлено. Позитивною практикою в ЗВО є наявність саме студентської соціально-психологічної служби університету <https://bit.ly/2OUM1Pu>, що створена для підтримки і надання соціально-психологічної допомоги саме здобувачам вищої освіти, в тому числі під час екзаменаційної сесії, як у форматі усного, так і он – лайн спілкування.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В УДПУ імені Павла Тичини розроблено та діють ряд нормативних документів, якими регулюються політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності, а саме «Кодекс академічної доброчесності» <https://bit.ly/3sxwfYQ> (в п. 2.2 визначено політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками, в п. 2.3 - здобувачами, в розділах 2.4, 2.5 та 2.7 визначено види порушень і відповідальність здобувачів освіти та науково - педагогічного персоналу), «Етичний кодекс» <https://bit.ly/3slq4qw> та «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату» <https://bit.ly/2RzuDkg>, що розміщені у вільному доступі на офіційному веб сайті ЗВО. Під час зустрічі експертної групи зі здобувачами ОПП «Екологія» встановлено, що студенти проінформовані про політику ЗВО, стандарти та внутрішню нормативну базу стосовно забезпечення академічної доброчесності, а також підтвердили, що ознайомлені з процедурою перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат інформаційною системою Anti-Plagiarism, що впроваджена в ЗВО з 2012 року та є безкоштовною для студентів. Також ЗВО надано експертній групі розпорядження УДПУ імені Павла Тичини №57 від 29.03.2021 р. «Про перевірку випускних кваліфікаційних робіт на плагіат», згідно якого встановлено термін подачі робіт здобувачів ОП «Екологія» до 19.05.2021 р. Під час фокус групи зі здобувачами програми експертна група з'ясувала, що в ЗВО та науково-педагогічними працівниками ОП «Екологія» проводиться роз'яснювальна робота по дотриманню принципів академічної доброчесності, зокрема, для прикладу, участь студентів програми в семінарі «Академічна доброчесність як елемент системи освіти», що проведений 19.11.2020 року викладачами кафедри хімії, екології та методики їх навчання Наталією Горбатюк, Вікторією Давискибою та Наталією Душечкіною. З метою популяризації академічної доброчесності серед всіх учасників освітнього процесу на сайті ЗВО в розділі «Якість

освіти»→ «Академічна доброчесність» наведено рекомендації для підтримки академічної доброчесності <https://bit.ly/3e9ecSP>. Під час зустрічі з експертами Голова комісії з питань академічної доброчесності УДПУ, проректор з гуманітарних питань Ревнюк Наталія Іванівна повідомила, що випадків порушення академічної доброчесності на ОПП не виявлено. Науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти УДПУ постійно беруть участь у зовнішніх вебінарах, що присвячені академічній доброчесності, з отриманням відповідних сертифікатів. З метою популяризації політики академічної доброчесності у травні 2019 року в ЗВО відбувся фестиваль соціальних відеороликів «Академічна доброчесність: цінність та принципи» <https://cutt.ly/JxbRMO6>.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів ОПП «Екологія» є чіткими та зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання. На офіційному сайті кафедри хімії, екології та методики їх навчання наявні робочі програми освітніх компонентів ОПП «Екологія» з чіткими та зрозумілими критеріями оцінювання. Наявність у відкритому доступі для всіх учасників освітнього процесу організаційно - методичних документів щодо роз'яснення критеріїв оцінювання та процедур запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Визначено порядок оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. Дотримання всіма учасниками освітнього процесу встановлених правил проведення контрольних заходів під час реалізації освітньої програми. Позитивна практика проведення на освітній програмі семінарів щодо принципів академічної доброчесності. Наявність дієвих технологічних процедур для перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на плагіат системою Anti-Plagiarism.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Експертною групою рекомендовано звернути увагу науково-педагогічним працівникам, що викладають на ОПП «Екологія», на необхідність контролю виконання самостійної роботи здобувачами вищої освіти, зокрема тем, питання яких винесено на іспити. Рекомендовано Гаранту ОПП «Екологія» в новій редакції освітньої програми привести у відповідність до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 Екологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (затверджений наказом МОНУ №1076 від 04.10.2018 р.) атестацію здобувачів вищої освіти у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи з можливим, за бажанням ЗВО, введенням додаткової форми атестації здобувачів вищої освіти у вигляді кваліфікаційного іспиту з фаху. Експертною групою рекомендовано з метою популяризації академічної доброчесності розглянути можливість введення в навчальний план підготовки здобувачів ОПП «Екологія» окремих освітніх компонент вільного вибору студентів, присвячених академічній доброчесності та навичкам академічного письма.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Експертна група вважає, що доступність на офіційному сайті кафедри робочих програм освітніх компонентів ОПП «Екологія» з чіткими та зрозумілими критеріями оцінювання, правилами проведення контрольних заходів, що регламентуються відповідними положеннями ЗВО, дозволяють об'єктивно встановити досягнення програмних результатів навчання здобувачами вищої освіти. Виявлено невідповідність до Стандарту ВО формулювання в ОПП атестації здобувачів вищої освіти («захист випускної кваліфікаційної роботи або кваліфікаційного іспиту з фаху»), проте під час експертизи встановлено, що формою атестації є захист кваліфікаційної роботи. Цей факт дає змогу експертній групі зробити висновок щодо відповідності ОПП «Екологія» за критерієм 5 рівню В з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

До реалізації ОП задіяні 15 викладачів кафедр ЗВО, з яких 87% НПП мають наукові ступені та вчені звання, з них 2 доктори наук – д.пед.н., професор Совгіра С.В. та д.геогр.н. Лаврик О.Д. З аналізу таблиці 2 Відомостей про СО та

наданих додаткових матеріалів на запит ЕГ встановлено, що у 12 викладачів ОП академічна та/або професійна кваліфікації відповідають профілю освітніх компонентів, які вони забезпечують, і підтверджуються наявними публікаціями та стажуваннями. Експертною групою встановлено, що академічна кваліфікація Гаранта ОПП «Екологія» Мельника О.В. не відповідає ОП (диплом про вищу освіту за спеціальністю «Організація бойового та оперативного забезпечення військ (сил)» та диплом кандидата технічних наук за спеціальністю «Будівельні конструкції, будівлі та споруди»), проте ЗВО надано довідку про навчання Мельника О.В. в заочній магістратурі за спеціальністю 101 «Екологія» в Уманському національному університеті садівництва (закінчення навчання 28.12.2021 р.). Група експертів зазначає, що до викладання обов'язкових ОК («Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище», «Природоохоронне законодавство та екологічне право») циклу професійної підготовки залучений викладач – стажист Мандебура С.В. без науково-педагогічного стажу роботи та наукових публікацій відповідно до вищевказаних ОК. Також лише частково підтверджена академічна та/або професійна кваліфікація к.пед.н., старшого викладача Задорожної О.М. щодо викладання ОК програми «Загальна та неорганічна хімія». ЕГ проаналізовано профілі викладачів випускової кафедри, що залучені до реалізації ОПП «Екологія» <https://bit.ly/2Q7ZILP>. ЕГ відзначає наявність сертифікатів B2 з іноземної мови (Душечкіна Н.Ю., Вітенко В.А., Совгіра С.В., Горбатюк Н.М., Задорожна О.М.) <https://bit.ly/zarbgYe>, наявність сертифікатів про міжнародне стажування (Совгіра С.В., Горбатюк Н.М., Душечкіна Н.Ю., Вітенко В.А., Задорожна О.М.) <https://bit.ly/2QVeHOa> та наявність наукових статей, що входять до наукометричних баз даних Scopus і Web of Science (Душечкіна Н.Ю., Мельник О.В., Вітенко В.А., Совгіра С.В., Задорожна О.М., Горбатюк Н.М.). На запит ЕГ надано витяги з протоколів засідань кафедри щодо обговорення результатів анкетування здобувачів (протоколи №10 від 22.04.2019 р. та 28.05.2020 р.), згідно яких із 25 опитаних здобувачів вищої освіти 80% задоволені якістю ОПП та 75% респондентів задовольняють рівень надання викладачами інформації на аудиторних заняттях. Зустріч ЕГ зі здобувачами вищої освіти засвідчила їхню задоволеність методами навчання та рівнем викладання на освітній програмі.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного відбору викладачів в УДПУ імені Павла Тичини відбувається згідно «Положення про порядок проведення конкурсного відбору» <https://bit.ly/3glh2aQ> та «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти» <https://bit.ly/3z2sBvSG>. На посади НПП приймаються особи, які відповідають вимогам, установленим до НПП Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», кваліфікаційним вимогам до претендентів на заміщення посад науково-педагогічних працівників та умовам оголошеного конкурсу. Згідно Положення конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, колегіальності прийняття рішень, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. Як повідомила під час зустрічі з ЕГ начальниця відділу кадрів УДПУ Левченко Олена Сергіївна для організації конкурсу на заміщення посад науково-педагогічних працівників наказом ректора Університету створюється конкурсна комісія, на підставі рішення якої видається наказ ректора Університету про допуск до участі в конкурсі. Перед обранням на Вченій раді університету, або факультету, в залежності від посади, на кафедрі відбувається ретельний розгляд відповідності кваліфікації претендента посаді та відповідній дисципліні ОП. Для оцінки рівня професійної кваліфікації претендента кафедра може запропонувати йому прочитати відкриті лекції, провести практичне, лабораторне або семінарське заняття. З претендентом, обраним рішенням вченої ради факультету/ інституту, укладається контракт та ректором видається наказ про зарахування на посаду. Зустріч експертної групи з академічним персоналом підтвердила прозорість даного процесу та його орієнтованість на підвищення якості освітнього процесу.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Експертною групою щодо участі роботодавців в освітньому процесі на ОПП «Екологія» встановлено, що на кафедрі хімії, екології та методики їх навчання діють ряд угод, як по проходженню практик здобувачами програми, так і виконанню спільних науково-дослідних робіт: 1. Національний природний парк «Бузький Гард»; 2. Національний природний парк «Кармелюкове Поділля»; 3. Карпатський національний природний парк; 4. ГО «Професійна асоціація екологів України»; 5. Уманське комунальне підприємство «Комунальник»; 6. Приватне акціонерне товариство «Світ меблів – Україна»; 7. Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України; 8. Дослідна станція тютюництва НААН України; 9. ДП «Уманське лісове господарство»; 10. Уманський лікеро-горілчаний завод та інші https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=2624. Під час інтерв'ювання роботодавців підтверджено їх залучення до організації та проведення навчальних і виробничої практики, та наміри щодо можливого працевлаштування випускників ОПП «Екологія», перший випуск за якою відбудеться в 2021 році. Здобувачі програми активно долучаються до різних природоохоронних заходів та екологічних проектів під керівництвом викладачів кафедри в рамках діяльності громадських організацій: «Міжнародна асоціація екологів університетів», «Професійна Асоціація екологів України», Всеукраїнська екологічна ліга, що постійно висвітлюється в новинах на сайті кафедри. Експертна група відзначає позитивну практику налагодженої та тісної співпраці з роботодавцями на освітній програмі.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Експертною групою встановлено, що ЗВО дійсно залучає до проведення аудиторних занять на ОПП «Екологія» професіоналів – практиків і представників роботодавців згідно укладених угод https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=2624. Під час зустрічі з представниками роботодавців і відкритої зустрічі ЕГ з'ясовано, що до відкритих гостьових лекцій залучені професор кафедри екології Чорноморського національного університету імені Петра Могили Мітрясова О. П. <https://cutt.ly/AxbTImp>; заступник завідувача відділу Інституту агроекології і природокористування НАН України к.б.н. Ткач Є.Д. <https://cutt.ly/axbTSM> та провідні фахівці НПП «Кармелюкове Поділля» <https://bit.ly/2OZJDqT>. Під час фокус групи з роботодавцями встановлено, що представники Дослідної станції тютюництва національного наукового центру «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України» Моргун Андрій Васильович та Державного підприємства «Уманське лісове господарство» Гусак Анатолій Юрійович залучаються до освітнього процесу на ОП у форматі як проведення практичних занять безпосередньо в установах, так і в рамках виробничої практики, що дає змогу якісно поєднувати теорію та практику для здобувачів програми.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В УДПУ імені Павла Тичини запроваджено заходи щодо професійного розвитку викладачів шляхом створення в 2016 році Центру професійного розвитку викладача, діяльність якого спрямовано на створення системи неперервного підвищення кваліфікації викладачів університету. Під час зустрічі з експертною групою, відповідальна за підвищення кваліфікації НПП Денисюк Ірина Анатоліївна повідомила, що у структурі центру функціонують «Школа професійного зростання молодого викладача» (керівник – доцент Надія Стеценко), «Школа професійної майстерності викладачів» (керівник – доцент Оксана Бялик) та «Школа розвитку управлінської компетентності та лідерського потенціалу завідувачів кафедр» (керівник – доцент Олена Кірдан) <https://bit.ly/3x51RZb>. Експертна група відзначає, що з метою заохочення наукової та професійної активності НПП, їх академічної міжнародної та внутрішньої мобільності ЗВО укладено угоди про міжнародну академічну мобільність <https://udpu.edu.ua/mizhnarodne-spivrobitnytstvo/aktualni-proekty>. В ЗВО розроблено документ, що регламентує академічну мобільність викладачів («Положення про академічну мобільність педагогічних і науково-педагогічних працівників» <https://bit.ly/3sxSuNX>). Під час фокус – групи з академічним персоналом програми з'ясовано, що в ЗВО створено всі умови для професійного розвитку викладачів, сприяння їх науково-дослідницькій діяльності, в тому числі безкоштовний доступ до міжнародних баз даних. Надані на запит експертної комісії матеріали щодо підвищення кваліфікації НПП свідчать про наявність міжнародного стажування, зокрема у професора Совгіри С.В., доцентів Вітенко В.А., Душечкіної Н.Ю. та інших https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=2772. Експертною групою відзначено наявність у ряду викладачів програми міжнародних сертифікатів, що підтверджують В2 рівень володіння англійською мовою, що може бути підставою для впровадження викладання окремих освітніх компонентів, модулів або тем на ОПП «Екологія» англійською мовою. https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=2775.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Базові умови щодо стимулювання розвитку викладацької майстерності закладено в Колективному договорі УДПУ імені Павла Тичини <https://bit.ly/3drbGIW> та Положенні про встановлення надбавок, доплат, премій працівникам УДПУ імені Павла Тичини <https://bit.ly/3ezZ89u>. В ЗВО існує система рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, що регламентується «Положенням про систему рейтингової оцінки діяльності НПП» <https://bit.ly/2RAPpjs>, згідно якого відбувається стимулювання учасників рейтингового оцінювання до покращення результатів професійної діяльності, що підтверджено під час зустрічі з академічним персоналом. Результати рейтингової оцінки використовують під час прийняття рішень стосовно конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників, про що повідомила начальник відділу кадрів ЗВО. Надані на запит експертної комісії зведені результати рейтингового оцінювання кафедр УДПУ засвідчили, що кафедра хімії, екології та методики їх навчання посідає четверте місце у загальному рейтингу ЗВО серед 39 кафедр університету. Під час зустрічі з представниками структурних підрозділів, начальник відділу кадрів Левченко Олена Сергіївна повідомила, що з метою заохочення викладачів за досягнення у професійній діяльності в ЗВО передбачено ряд заходів як матеріального так і морального стимулювання. Головний бухгалтер ЗВО Ареп'єва Олена Вікторівна повідомила, що щорічно у відповідності до умов Колективного договору працівникам виплачуються матеріальні допомоги на оздоровлення, грошові винагороди за захист кандидатських та докторських дисертацій. Під час фокус групи з академічним персоналом експертна група з'ясувала, що за публікаційну активність викладачів у наукових виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus і Web of Science, в УДПУ передбачено преміювання. До заходів морального заохочення: грамоти і подяки ректора ЗВО. Результати зустрічі з академічним персоналом свідчать про те, що існуюча система стимулювання в цілому сприяє орієнтованості викладачів на забезпечення якісного навчального процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

87% науково-педагогічних працівників, що викладають на ОПП, мають наукові ступені та вчені звання. Процедура конкурсного відбору викладачів є прозорою та орієнтованою на підвищення якості освітнього процесу на ОПП. Позитивна практика налагодженої та тісної співпраці з роботодавцями на освітній програмі в рамках низки укладених угод, їх залучення до організації та проведення навчальних і виробничої практики, проведення практичних занять безпосередньо в установах, що дає змогу якісно поєднувати теорію та практику для здобувачів програми. Наявна практика залучення до проведення аудиторних занять на ОПП «Екологія» професіоналів – практиків і науковців – екологів з провідних ЗВО України. Позитивною практикою є створення в УДПУ імені Павла Тичини Центру професійного розвитку викладача, що сприяє неперервному підвищенню кваліфікації викладачів університету. Підвищення кваліфікації ряду викладачів ОП в закордонних ЗВО та наявність сертифікатів B2 з іноземної мови. Високий рейтинг кафедри хімії, екології та методики їх навчання в загальному рейтинговому оцінюванні ЗВО. У ЗВО існує система матеріального і морального заохочення викладачів з метою стимулювання розвитку викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Академічна кваліфікація ряду викладачів, задіяних до реалізації ОПП, підтверджена частково. Академічна та професійна кваліфікація Гаранта ОПП Мельника О.В. є недостатньо обґрунтованою. До викладання обов'язкових освітніх компонентів «Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище», «Природоохоронне законодавство та екологічне право» циклу професійної підготовки залучений викладач – стажист. Рекомендуємо активізувати публікаційну активність викладачів щодо написання наукових статей у фахових виданнях, що відповідають профілю освітніх компонентів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

В ЗВО створено чітку та прозору процедуру конкурсного відбору викладачів, підвищення кваліфікації орієнтовано на покращення якості викладання освітніх компонентів ОПП. Позитивна практика налагодженої та тісної співпраці з роботодавцями на освітній програмі та залучення зовнішніх провідних науковців до аудиторних занять. ЗВО надає можливості для розвитку викладацької майстерності. Наявність у 5 викладачів кафедри, на якій реалізується ОП, сертифікатів B2 з іноземної мови. Проте академічна та професійна кваліфікація трьох викладачів ОП, в тому числі і Гаранта, є недостатньо обґрунтованою.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Для ознайомлення з матеріально-технічною базою гарантом та викладачами освітньої програми було продемонстровано в режимі реального часу навчальні аудиторії та лабораторії кафедри. Експертна група ознайомила з низкою навчальних лабораторій, що функціонують у ЗВО і використовуються для навчання здобувачів у межах даної ОП: агроєкології та сталого розвитку, для вивчення дисциплін хімічного циклу, геоєкології та загального землезнавства, моніторингу довкілля та екотехнології. Також, на кафедрі функціонує науково-дослідна лабораторія «Екологія і освіта», де встановлено єдиний в м. Умань прилад для вимірювання індексу якості повітря http://pgf.udpu.edu.ua/ecology_and_education. Навчальні аудиторії мають мультимедійне обладнання. Усі продемонстровані приміщення, на думку ЕГ, перебувають у прийнятному стані та дозволяють повноцінно їх використовувати у навчальному процесі. Крім цього здобувачі та викладачі мають безоплатний доступ до наукометричних баз Scopus та Web of Science з мережі університету. Під час зустрічей було підтверджено, що потреби студентів та НПП задовольняються наявністю соціальної інфраструктури. У ЗВО активно функціонує наукова бібліотека <http://library.udpu.org.ua/>, у структурі якої наявні сервіси: електронна бібліотека, електронний каталог та інституційний репозитарій. Окремо експертна група відзначила наявність центру культури та дозвілля "Гаудеамус" структурного підрозділу - структурний підрозділ, основним завданням якого є створення умов для формування і задоволення культурних запитів, духовних потреб, розвитку ініціативи і реалізації творчого потенціалу студентів і працівників університету у сфері виховання та дозвілля, здійснення рекламно-інформаційної діяльності та презентації вишу в засобах масової інформації, на міжнародних та всеукраїнських виставках. Експертами було виявлено що в цілому фінансові, матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення є достатніми для реалізації цілей ОП програми та програмних результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У науковій бібліотеці ЗВО працює сервіс «електронна бібліотека» (<http://library.udpu.org.ua/>) та електронний репозитарій (<http://dspace.udpu.edu.ua/>), доступ до яких надається на безоплатній основі. На території ЗВО наявні зони вільного доступу до мережі Wi-Fi. Під час інтерв'ю з академічним персоналом та здобувачами вищої освіти було підтверджено, що доступ до інфраструктури ЗВО та інформаційних ресурсів в межах ОП в навчальний та позанавчальний час здійснюється безоплатно. Експертна група виявила, що уся інфраструктура та інформаційні ресурси ЗВО, які потрібні для досягнення програмних результатів навчання під час реалізації ОП «Екологія» є доступними і безоплатними для викладачів та студентів.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти за ОП «Екологія», та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Навчальні аудиторії утримуються в належних санітарно-гігієнічних умовах, дотримуються вимоги пожежної безпеки (зокрема під час візуального огляду в лабораторії експертній групі був представлений протипожежний щит з усіма необхідними елементами). В умовах карантинних обмежень навчання здійснюється дистанційно, використовується платформа Moodle <https://dls.udpu.edu.ua/> та GoogleMeet. У ЗВО за підтримку психічного здоров'я здобувачів відповідає практичний психолог Бобриньова Світлана Дмитрівна. На її особистому блозі студенти містяться інформація щодо підтримки ментального здоров'я та наявний зворотній зв'язок https://psychoicez.blogspot.com/2020/11/blog-post_18.html. За словами гаранта ОП та завідувача кафедри, у разі виникнення проблем студенти також вільно можуть звернутися до них або студентських кураторів. Експертна група відзначила відсутність медичного пункту у межах ЗВО, проте гарант зауважує, що на кафедрі валеології працює лаборант, що має медичну освіту та може надати допомогу за потреби.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Експертами було виявлено, що освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти реалізована за допомогою кураторів груп. Функції освітньої підтримки в університеті здебільшого покладаються на працівників кафедри. Окрім іншого, значну підтримку здійснює деканат та представники адміністрації (завідувач кафедри, декан), що було підтверджено на зустрічі зі здобувачами вищої освіти. Інформаційна підтримка організована на достатньому рівні. Під час відеозустрічі здобувачі відмітили, що інформування здійснюється не лише через сайти університету, та факультету природничих наук, а через соціальні мережі та месенджери. У них за підтримки студентського самоврядування і працівників університету публікується актуальна інформація щодо освітнього процесу. Це пришвидшує отримання інформації та покращує взаємодію зі студентами. Загалом, студенти та представники самоврядування підтвердили що задоволені рівнем організаційної, освітньої, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Здобувачі з особливими потребами на даній освітній програмі наразі не навчаються. Під час експертизи було виявлено, що в цілому в ЗВО є необхідна інфраструктура для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами: встановлені пандуси, обладнані вбиральні, у гуртожитку наявні кімнати для проживання таких осіб.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО регламентовано Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій. Реалізація політики запобігання конфліктним ситуаціям в Університеті здійснюється через діяльність Комісії з врегулювання конфліктних ситуацій. У вкладці антикорупційна діяльність <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty/antikoruptsiina-diialnist> міститься вся необхідна інформація щодо запобігання та виявлення корупції в УДПУ. Уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції у

ЗВО є Підлісний Василь Миколайович, (тел..(04744) 4-02-07, porjadokudpu@ukr.net). На сайті кафедри представлено опитування “Антикорупційний моніторинг”, де здобувачі можуть висловити свою думку щодо даного питання <https://cutt.ly/zvnNvCg>. Здобувачі вищої освіти зазначили, що при конфліктах в першу чергу звернутися до куратора, декана, органів самоврядування. Студенти підтвердили, що на даний момент конфліктних ситуацій на ОП не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони: 1. Достатнє матеріально-технічне забезпечення для провадження освітньої та наукової діяльності викладачів та здобувачів. 2. Навчально-наукові лабораторії, що охоплюють різноманітні сфери екологічної науки. ЗВО підтримує та розвиває інфраструктуру, для задоволення потреб та інтересів здобувачів. 3. Враховано потреби здобувачів з особливими потребами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: узагальнена форма вирішення конфліктних ситуацій. Рекомендації: скоригувати механізм вирішення конфліктних ситуацій відповідно до їх особливостей, розширити мережу надання підтримки психологічного здоров'я здобувачів та працівників ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Експертна група відзначає достатнє матеріально-технічне забезпечення у межах реалізації даної освітньої програми. Освітнє середовище є цілком безпечним для життя і здоров'я здобувачів та персоналу ЗВО, відповідає санітарно-гігієнічним вимогам. Також, наявний вільний доступ до інформаційних ресурсів під час провадження освітньої та наукової діяльності. Інфраструктура забезпечує вільне навчання здобувачів з особливими потребами. За даним критерієм освітня програма містить недоліки у підкритерії 7.6, що несуттєво впливають на якість освітнього процесу та можуть бути усунені впродовж короткого проміжку часу. Зважаючи на вищезазначені аргументи, експерти колегіально дійшли до висновку про загальну відповідність освітньої програми критерію 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Вимоги до процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми в ЗВО представлені у Положенні про освітні програми в Уманському Державному педагогічному університеті імені Павла Тичини <https://cutt.ly/JvmZOES>. Чинну, затверджену, освітню програму переглядають щонайменше 1 раз у терміни її дії не пізніше ніж за 1 семестр до її завершення. Забезпечення якості освіти регламентується відповідним Положенням <https://cutt.ly/gvmZss6>. Основним структурним підрозділом, на який покладено внутрішнє забезпечення якості освіти є Центр забезпечення функціонування системи управління якістю освітньої діяльності, що діє відповідно до Положення <https://cutt.ly/DvmZoFP>. Директорка центру Комарова Зоя Іванівна під час зустрічі з експертною групою повідомила, що робота центру спрямована аналіз та експертне оцінювання якості освітніх послуг у ЗВО. ЕГ зазначає, що останній перегляд програми відбувся 18.02.2021 р., що зафіксовано у протоколі кафедри № 7. Основні зміни, які відбулися за результатами останнього перегляду ОП, враховуючи побажання академічної спільноти, стосуються опису предметної області ОП. Зважаючи на виявлену велику кількість невідповідностей змісту ОПП “Екологія” у частині загальних та спеціальних компетентностей Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня галузі знань 10 “Природничі науки” спеціальності 101 “Екологія”, експертна група відзначила недостатню якість системи моніторингу та періодичного перегляду ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Участь здобувачів у періодичному перегляді якості освітньої програми регламентується Положення про участь студентів у забезпеченні якості освіти УДПУ <https://cutt.ly/EvmXdhI>. На зустрічі з органами студентського самоврядування було підтверджено факт виведення дисципліни «Основи екології» у варіативну частину за клопотаннями здобувачів. Також ЕГ було надано скан-копію протоколу студентської ради № 10 від 21.05.2020 р., що є додатковим підтвердженням вищезазначеного факту. Здобувачі, також, можуть висловлювати свої пропозиції та зауваження усно (безпосередньо гаранту або завідувачу кафедри) або шляхом анонімного анкетування. Проте під час зустрічі з експертною групою було виявлено недостатню обізнаність щодо механізму впливу для покращення даної ОП. Також на сайті кафедри опубліковано низку анкет для студентів: анкета для здобувачів вищої освіти щодо практичної підготовки, анкета про ознайомлення з формами контрольних заходів та критерії оцінювання, визначення рівня залучення здобувачів вищої освіти до розробки і перегляду освітніх програм, визначення рівня навантаження здобувачів вищої освіти, визначення рівня об'єктивності оцінювання контрольних заходів, визначення рівня реалізації права на вибір навчальних дисциплін та можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії, опитування здобувачів вищої освіти щодо безпеки освітнього середовища (https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=3573). Проте, наразі на даному сайті відсутня інформація про результати цих нових (2020-2021 рр.) опитувань, що свідчить про несистематичний характер їх проведення. Відзначимо, що за результатами анкетування 2018-2019 року було прийнято рішення про більш широке залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах (протоколи засідання кафедри №10 від 22.04.2019 р., №10 від 28.05.2020 р.).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці залучені безпосередньо до керівництва виробничою практикою на місцях проходження практики. У ході створення освітньої програми свої рецензії-відгуки надавали низка наукових установ та організацій: державне підприємства «Уманське лісове господарство» – головний лісничий, заступник директора А. Ю. Гусак; дослідна станція тютюництва національного наукового центру «Інститут землеробства НААН України» – директор П. І. П'ясецький; Уманське комунальне підприємство «Комунальник» – начальник інспекції з благоустрою А. В. Васалатій; національний природний парк «Кармелюкове Поділля» – директор О. П. Романчик. Роботодавці можуть надавати рекомендації щодо удосконалення процесу навчання та ОП шляхом анонімного анкетування на сайті кафедри хімії, екології та методик їх викладання <https://cutt.ly/gvvH9mD>. Під час особистої зустрічі роботодавці підтвердили особисту участь у покращенні якості ОП «Екологія». Так, завідувач кафедри лісового господарства БНАУ повідомив, що під час проведення робочих засідань, було надано рекомендацію розділити дисципліну екологія тварин та рослин у дві окремі. Дані побажання були враховані. У проекті ОП, що опублікований на сайті, ці дві дисципліни розділені.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Наразі випускників за даною ОП немає, оскільки перший набір був здійснений 2018 року, а перші випускники будуть лише 2021. Експертна група відзначила факт наявності анкети для опитування випускників на сайті кафедри хімії, екології та методик їх викладання <https://cutt.ly/bvvJzI7>. Даний факт дає підстави вважати, що практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників буде здійснюватися на достатньому рівні.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ЗВО наявний затверджений план робіт на кожен рік з метою послідовного проведення заходів забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти <https://cutt.ly/KvmX72u>. Одним із них є проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості освіти. У ході проведення останнього за даною ОП суттєвих недоліків виявлено не було. Надано певні рекомендації щодо підвищення рівня володіння іноземними мовами НПП, забезпечення ІТ-інфраструктури, підвищення середнього віку наукових і науково-педагогічних співробітників. У той же час, під час внутрішнього аудиту не було виявлено суттєвих недоліків щодо змісту ОП, зокрема тих, що зазначені у підкритерії 2.2. Таким чином, очевидно, що система внутрішнього забезпечення якості освіти не дозволяє вчасно реагувати на виявлені недоліки в ОП та оперативно їх усувати. На запит експертної групи про надання актів перевірок внутрішнього аудиту системи забезпечення якості освіти в межах даної ОП, було надано скан-копії витягів з протоколів засідання навчально-методичних рад УДПУ у 2018 та 2019 році (Додаток 1 та 2). У тексті вказано лише факт прийняття інформації про ОП до відома без надання зауважень та обговорень членами НМР.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Освітня програма акредитується вперше, зауваження та пропозиції відсутні.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості ЗВО в академічній спільноті сформована на задовільному рівні. Експертна група відзначила зацікавленість усіх сторін (менеджмент, науково-педагогічний персонал, студенти, роботодавці) у подальшому покращенні та розвитку освітньої програми. Питання щодо даної ОП періодично розглядаються як на засіданнях кафедри хімії, екології та методик їх викладання, так і на засіданнях органів студентського самоврядування. Налагоджена форма зворотнього зв'язку як зі здобувачами, так із роботодавцями. Окремо ЕГ відзначила активну популяризацію академічної доброчесності у ЗВО, шляхом перевірки випускних робіт на плагіат, проведення роз'яснювальної роботи на круглих столах зі студентами тощо. Проте внутрішні аудити щодо забезпечення якості освіти неповній мірі виконують свою функцію, виявляючи поверхневі недоліки в освітній програмі.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Наявність якісних документів ЗВО щодо внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, які визначають політику ЗВО, а також практика їх оперативного оновлення. Серед основних функцій центру забезпечення якості - вивчення ставлення студентів стосовно якості освіти: викладання, освітніх програм і курсів. Активна залученість стейкхолдерів до процесу моніторингу ОП та інших процедур забезпечення її якості.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони 1. Недостатньо ефективна система внутрішнього забезпечення якості освіти у ЗВО, що не дозволяє виявляти суттєві недоліки щодо реалізації ОП "Екологія". 2. Часткова обізнаність здобувачів щодо можливості їх залучення до перегляду ОП. 3. Відсутність результатів опитувань здобувачів для ознайомлення щодо даної освітньої програми у вільному доступі. Рекомендації: 1. Налагодити систему внутрішнього забезпечення якості освіти у ЗВО шляхом консолідації усіх зацікавлених сторін. 2. Активніше та систематично залучати здобувачів до перегляду ОП. 3. Висвітлювати результати проведеного загальноуніверситетського моніторингу не лише по факультетам, а й по освітнім програмам. Систематично проводити дослідження щодо рівня задоволеності здобувачів на кафедрі в межах ОП та висвітлювати результати на сайті.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень E

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Експертна група відзначає залученість роботодавців та здобувачів до перегляду освітньої програми. Не зважаючи на достатній пакет документів, що регламентують внутрішнє забезпечення якості освітнього процесу, на практиці система працює не досить ефективно, в цілому внутрішнє забезпечення якості освіти носить несистематичний характер та не дає змоги вчасно виявляти недоліки щодо даної ОП та усувати їх. Таким чином, ЕГ виявлено суттєві недоліки у підкритеріях 8.1 та 8.5. Зважаючи на те, що дані підкритерії є ключовими у межах оцінювання даного критерію та не дозволяють у повній мірі реалізувати освітній процес у межах ОП "Екологія", експертна група колегіально дійшла висновку до вищезазначеного рівня відповідності.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Внутрішні локальні документи УДПУ, в яких містяться права й обов'язки учасників освітнього процесу, доступні на офіційному сайті ЗВО у розділі «Нормативні документи УДПУ» (<https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty/normatyvni-dokumenty>). Тут у рубриці знаходиться чинний Статут ЗВО. На цій же сторінці можна ознайомитися із стратегією розвитку ЗВО на 2021-2025 роки, Правилами внутрішнього розпорядку даного ЗВО Етичним кодексом, Кодексом академічної доброчесності та різними Положеннями, що регулюють освітній процес. Чинні документи щодо організації освітнього і виховного процесу доступні за посиланням (<https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty/dokumenty-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu>), яка містить наступні рубрики: навчально-методична документація, плани роботи УДПУ, забезпечення якості освіти, графік освітнього процесу та ін.. На проведених експертною групою зустрічах учасники освітнього процесу підтвердили дотримання їх прав під час реалізації освітньої програми.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Проект програми оприлюднені на сайті кафедри хімії, екології та методики їх навчання за посиланням https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=3581. На цьому ж інтернет-ресурсі можна залишити свої коментарі та пропозиції https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=3592. На сайті ЗВО (<https://udpu.edu.ua/navchannia/osvitni-prohramy/31094>) можна ознайомитися із освітньою програмою «Екологія» та навчальним планом за 2018 та 2020 роки.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті ЗВО оприлюднена інформація щодо ОП та навчальний план (<https://udpu.edu.ua/navchannia/osvitni-prohramy/31094>). Наявність вичерпної та зрозумілої інформації про ОП «Екологія» є також на сторінці кафедри <https://chemistry.udpu.edu.ua/>. Зокрема за посиланням https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=3409 можна ознайомитися з робочими програмами нормативних дисциплін, https://chemistry.udpu.edu.ua/?page_id=3420 - із силабусами вибіркових. Проте, перелік силабусів не є вичерпним. Загалом, заклад вищої освіти демонструє відкритість та прозорість.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони: 1. Доступність усієї необхідної інформації на офіційній сторінці ЗВО, а також на споріднених: природничо-географічного факультету та кафедри хімії, екології та методик їх викладання. 2. Наявність актуального зворотнього зв'язку для надсилання зауважень та пропозицій щодо проекту ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: Неповний перелік опублікованих силабусів вибіркових дисциплін. Рекомендації: Актуалізувати та доповнити силабусами усіх дисциплін вільного вибору студента.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітньо-наукова програма відповідає критерію прозорості та публічності. Інформація щодо ОП вчасно оновлюється. Експертна група відзначила активне наповнення офіційного веб-сайту та зручність пошуку та сприйнятті опублікованої інформації. Крім офіційного, наявні додаткові сайти факультету та кафедри, де можна детальніше ознайомитися з інформацією, що стосується ОП. Недоліки, виявлені експертною групою під час акредитаційної експертизи, зокрема у підкритерії 9.3, є несуттєвими, їх можна виправити впродовж короткого проміжку часу. Вважаємо, що освітня програма загалом відповідає вимогам критерію 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	E
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла

Додаток	<i>Витяг з протоколу №2 засідання навчально-методичної ради УДПУ.pdf</i>	h6Ne2P9fxH+jnZQarxnjkShtoRDYHployoPEBpqXLjM=
Додаток	<i>Витяг з протоколу №6 засідання науково-методичної комісії ПГФ.pdf</i>	MQFCRM+nOvoulKzOA6YDM3t54T/JBhxbfMnrto uqII=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Карабин Василь Васильович

Члени експертної групи

Хоменко Олена Михайлівна

Тесьолкіна Тетяна Сергіївна